

РЕФЕРАТ

**ЗА ИЗБОР НА НАСТАВНИК ВО НАСЛОВНО ЗВАЊЕ НАСЛОВЕН ДОЦЕНТ/
НАСЛОВЕН ВОПРЕДЕН ПРОФЕСОР ЗА НАСТАВНО-НАУЧНАТА ОБЛАСТ
ДЕНТО-ФАЦИЈАЛНА ТРАУМАТОЛОГИЈА (30411) НА ФАКУЛТЕТ ЗА
МЕДИЦИНСКИ НАУКИ ПРИ УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ ВО ШТИП**

Наставно-научниот совет на Факултетот за медицински науки при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип на својата 271. редовна седница, одржана на 28.1.2022 година, донесе Одлука со бр. 2002-40/7 и Решение со бр. 2002-40/29, 30 и 31 за формирање на Рецензентска комисија за избор на наставник во насловно звање насловен доцент/насловен вонреден професор за наставно-научната област денто-фацијална трауматологија (30411) во следниов состав:

- **д-р Драган Красиќ (претседател)** - редовен професор за наставно-научната област максило-фацијална хирургија на Стоматолошки факултет, Универзитет во Ниш, Република Србија;
- **д-р Кирил Папакоча (член)**, вонреден професор за наставно-научната област имплантологија, Факултет за медицински науки, Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип;
- **д-р Софија Царчева-Шалџа (член)**, вонреден професор за наставно-научната област ортодонција на Факултет за медицински науки, Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип.

Конкурсот за овој избор беше објавен во весниците „Слободен печат“ и „Коха“ од 27.12.2021 година и во предвидениот рок се пријави **д-р Ванчо Спиров, доктор на стоматолошки науки**, вработен на Клиниката за орална хирургија при Универзитетски стоматолошки клинички центар „Св. Пантелејмон“ - Скопје.

Врз основа на пријавата и приложената комплетна документација од кандидатот и по нивното разгледување, чест ни е на Наставно-научниот совет на Факултетот за медицински науки да му го поднесеме следниов

ИЗВЕШТАЈ

Биографски податоци

Д-р Ванчо Спиров е роден на 27 декември 1975 година во Скопје, каде што завршува основно и средно медицинско образование (насока забен техничар) со континуиран одличен успех 5.00 во сите учебни години. На Стоматолошкиот факултет на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје се запишува во учебната 1994/1995 г. и по завршувањето на студиите, на ден 18.1.2001 година, се стекнува со називот дипломиран доктор по стоматологија. По завршување на приправничкиот стаж и полагање на државниот испит, од Стоматолошката комора се здобива со лиценца за самостојна работа.

Во 2002 година се вработува на Клиниката за орална хирургија при ЈЗО Стоматолошки клинички центар „Св. Пантелејмон“ – Скопје, каде што сè уште ги извршува работните задачи како доктор специјалист по орална хирургија.

Во 2006 година се запишува на специјализација по орална хирургија на Стоматолошкиот факултет во Скопје, под менторство на проф. Борис Величковски. Со полагање на специјалистичкиот испит пред тричлена комисија на 27.12.2009 година се стекнува со звање специјалист по орална хирургија.

Во 2009 година се запишува на магистерски студии на Стоматолошкиот факултет во Скопје и на 19.4.2012 г. со одбрана на магистерскиот труд под наслов „Одредување на оптималниот пулс на Er:Yag ласер при изведување на апикоектомија“ се стекнува со научен степен магистер на стоматолошки науки.

Во 2012 година се запишува на докторски студии на Стоматолошкиот факултет во Скопје во областа орална хирургија, под менторство на проф. д-р Борис Величковски и на 10.9.2015 година, со јавна одбрана на докторскиот труд под наслов „Форензичка ДНК анализа на забите“ се стекнува со звање доктор по стоматолошки науки.

Во 2013 година е прогласен меѓу најдобрите 100 доктори од страна на Министерството за здравство. Во 2014 година остварува стручен престој на Клиничкиот центар на Клиниката за орална хирургија и Клиниката за имплантологија во Истанбул.

На ден 2.4.2018 година, од страна на Министерството за здравство се здобива со звање примариус, Одлука бр.09-2929/3 од 5.4.2018 г.

Публицистичкиот опус на д-р Спиров е импозантен, до сега има објавено 70 стручно-научни трудови во домашни и странски списанија, активно учествува на многу научни конференции, стручни секции, меѓународни симпозиуми, промоции и трибини. Активен член е на многубројни стоматолошки организации, меѓу кои Европската асоцијација за осеоинтеграција, Стоматолошката комора, член е на Македонското стоматолошко друштво и Здружението на орални хирурзи на Македонија.

Тој има спроведено повеќе стручни престои и учествувал на практични курсеви и работилници на универзитети и приватни болници во Турција, Израел, Србија, Бугарија, Шпанија, Португалија, Австрија, Германија, Украина и САД, а бил вклучен и во проекти за унапредување на јавното здравје. Активно учествувал во организација и реализација на 3 практични „hands on“ курсеви за колеги стоматолози, како предавач и демонстратор.

Поседува високи познавања од компјутерски програми и вештини.

Активно се служи со англиски, српски, хрватски и бугарски јазик, поседува основни познавања од германски јазик.

Општи услови за избор во звање доцент

Д-р Ванчо Спиров ги исполнува условите, односно:

- Има завршено прв циклус шестгодишни студии на Стоматолошкиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ - Скопје со просечен успех 8.94 и втор циклус и трет циклус студии со просек 10.00.
- Кандидатот е доктор на стоматолошки науки во областа орална хирургија.
- Има способност за изведување на високообразовна дејност - како клинички лекар учествува во спроведувањето на практичната настава на студентите и специјализантите на Клиниката за орална хирургија.
- Поседува потврда за познавање на најмалку еден странски јазик – англиски и германски јазик.
- Има објавено (минимум четири) научни трудови со оригинални научни резултати, објавени во референтна публикација во последните пет години.

Бр.	Автор	Наслов на трудот	Списание	Година на излегување на списанието
1.	Efka Zabokova-Bilbilova, Ana Ivkowska, Milan Igetic, Aneta Mijoska, Natasha Stavreva, Vancho Spirov , Biljana Evrosimivska, Kiril Pecakov.	In vitro procena Kazein Fosfopeptida- Amorfnog Kalcijum Fosfata (CPP-ACP) u prevenciji bele mrlje	ActaStomatologicaNaissi, (2019) Vol.35, no.79, pp.1909-1918, ISSN: 0352-5252(indexed-индексиран)	2002

2.	Blagoja Dasteovski, Aneta Mijoska, Biljana Kapusevska, Nikola Gigovski, Oliver Dimitrovski, Vancho Spirov , Vesna Korunovska- Stefkovska, Marijan Petkov	Retention of approximal guiding plane surfaces in removable partial skeletal prosthesis	Macedonian Journal of Medical Science, (2018) 20; 6(6):1120-1125, ISSN 1857- 9655 (indexed- индексиран)	2008
3.	Oliver Dimitrovski, Vancho Spirov , Blagoja Dasteovski, Filip Koneski	The Level of Serum Immunoglobulin A, G and M in Oral Inflammatory Cysts before and after Surgical Terapy	Balk J Dent Med, 2018, 22(2); 81-86 ISSN 2335-0245(indexed- индексиран)	2001
4.	Menceva Zaklina, Dimitrovski Oliver, Popovska Mirjana, Spasovski Spiro, Spirov Vancho , Petrushevska Gordana	Free gingival graft versus Mucograft: Histological evaluation	Macedonian Journal of Medical Science, ISSN 1857-5749(2018) 15; 6(4); pp.675-679, (indexed- индексиран)	2008
5.	SpirovVancho , Dimitrovski Oliver, MenchevaZaklina, Duma Aleksej, JakjovskiZlatko	Forensic dentistry- the key to the truth	Serbian Dental Journal, Vol.64, number 3, (2017), pp.113-120, ISSN 0039-1743, (indexed- индексиран)	2002
6.	Dimitrovski Oliver, SpirovVancho , DasteovskiBlagoja, KoneskiFilip	Immunological changes in inflammatory cysts	Research journal of Pharmaceutical, biological and Chemical scienses, Vol.8, Issue 6, pp 383- 390(2017), (indexed- индексиран)	2012
7.	SpirovVancho , Dimitrovski Oliver, DasteovskiBlagoja, KoneskiFilip	Performing apicotomy with Er: YAG laser – Determining the optimum pulse of work (in vitro study)	Research journal of Pharmaceutical, biological and Chemical scienses, Vol.8, Issue 6, (2017) pp.162-168, ISSN 0975-8585(indexed- индексиран)	2012
8.	AmbarkovaVesna, Kochubovski Milan, GuguvcevskiLjuben, SpirovVancho	Fluoride level in drinking bottled waters in the Republic of Macedonia	MicroMed. (2017); 5(2): 31-36. ISSN 2449-8947(indexed- индексиран)	2006
9.	AmbarkovaVesna, Kochubovski Milan, GuguvcevskiLjuben, SpirovVancho	Content of Fluoride in Available Bottled Water from the Republic of Macedonia	Journal of Dentistry and Oral Biology, vol.2, issue 2, article 1028, ISSN 2475-5680(2017)(indexed- индексиран)	2002

Посебни услови

- Д-р Ванчо Спиров е автор на бројни научни трудови, печатени во научно-стручни стоматолошки и медицински списанија и презентирани на конгреси и стручни состаноци во земјава и во странство, односно има значајни достигнувања на научноистражувачката дејност.

- Кандидатот поседува препораки од двајца професори.
- Има учествувало во проекти под покровителство на Министерството за здравство, со цел промовирање на ЈЗУ Универзитетски стоматолошки клинички центар „Свети Пантелејмон“ и подигање на свеста кај популацијата во Р.Македонија за зачувување на оралното здравје како предуслов за правилен психофизички развој на населението.
- Автор е на научна монографија со наслов „Форензичка ДНК анализа на забите“, за која во 2017 година ја добива Државната награда „Гоце Делчев“ од областа на медицината и здравството од страна на Министерството за образование на РМ.
- Научна монографија „Форензичка ДНК анализа на забите“ (2016)(ISBN 978-608-201-348-0)

Евалуација на трудот: Монографијата е испечатена во Б5-формат и брои 87 страници. Во сите поглавја вкупниот број фотографии изнесува 14 со сликовити шематски илустрации, 39 табели и 22 графикони. Содржината на ова дело е систематизирана во 8 поглавја и тоа: Поголвје 1. Вовед, Поголвје 2. Литературен преглед, Поголвје 3. Лабораториски испитувања, Поголвје 4. Резултати, Поголвје 5. Дискусија, Поголвје 6. Заклучоци, Поголвје 7. Литература и Поголвје 8. Прилог. Методските единици се напишани на осмислен начин, надополнети со прецизни, јасни, графички и шематски прикази кои ја дообјаснуваат обработената материја. Сублимираното, стручно и разбирливо презентирање на научните единици, кои се богато илустрирани, го прави материјалот лесно разбирлив за секое медицинско лице, со можност за осознавање на базичните основи на дентално ДНК профилирање и останатите постапки на обработка и деконтаминација на забот, со една цел, успешна идентификација на неидентификуваните човечки остатоци.

Наставно-образовна и научноистражувачка дејност

Д-р Спиров Ванчо активно е вклучен во стручно-апликативната работа на Клиниката за орална хирургија, имплантологија и РТГ при ЈЗУ Стоматолошки клинички центар „Св. Пантелејмон“ - Скопје. Врши стручна дејност – специјалист по орална хирургија. Стручно усовршување во странство остварил со студиски престој во повеќе европски центри. Особена активност кандидатот покажува во едукацијата на помладите доктори од областа на имплантологијата и водената имплант терапија. Активно е вклучен во работата на стручни комисии и работни групи при Стоматолошкиот клинички центар „Св. Пантелејмон“- Скопје и Стоматолошката комора.

Д-р Спиров има активно учество во изведување на практичната настава по предметот Орална хирургија. Со Одлука бр.08-805/2 издадена од страна на Стоматолошката комора на Македонија на ден 26.10.2016 година се врши избор на едукатор, каде што активно спроведува едукација на здравствени работници со високо образование (специјализанти од областа на орална хирургија), на доктори на специјалистички студии и доктори волонтери на Клиниката за орална хирургија при Стоматолошкиот клинички центар во Скопје.

Листа на научни трудови објавени во референтни научни публикации (научни списанија и зборници на рецензирани научни трудови презентирани на меѓународни академски собири), научни проекти и други научноистражувачки референци:

Трудови со оригинални научни резултати, објавени во меѓународни списанија со меѓународен уредувачки одбор:

II.1. Објавени трудови во целост – in extenso / full text

II.1.1. Трудови кои се однесуваат на областа

1. **Spirov Vancho**, Dimitrovski Oliver, Mencheva Zaklina, Duma Aleksej, Jakjovski Zlatko. Forensic dentistry- the key to the truth. Serbian Dental Journal, Vol.64, number 3, (2017), pp.113-120, ISSN 0039-1743.

Евалуација на трудот: Форензичка стоматологија е тема на интерес на авторите во овој труд. Се испитуваат заби кои можат да бидат употребени во форензички цели. Целта на трудот е како преку испитувањето на ДНК издвоена од заби во склоп на форензиката може да се употреби во секојдневната практика. Во трудот се испитува количината на

ДНК издвоена од пулпата на забот и од цврстите забни супстанции. Резултатите покажале дека од пулпата може да се издвои десет пати поголема количина на ДНК во однос на цврстите забни супстанции. Трудот има научен и апликативен карактер.

2. Dimitrovski Oliver, **Spirov Vancho**, Dastevski Blagoja, Koneski Filip. Immunological changes in inflammatory cysts. Research journal of Pharmaceutical, biological and Chemical sciences, Vol.8, Issue 6, (2017), pp383-390.

Евалуација на трудот: Авторите во трудот ги поставил следните цели: да ги верифицираат промените во имуноглобулините (ИгГ, ИгА, ИгМ) во серум; да ги верифицираат промените во супкласите на Т-лимфоцити (ЦД3, ЦД4, ЦД8); да ги определат овие промени при дифузна и грануломатозна форма на хроничен пародонтит, да ги утврдат овие промени кај двете групи пред и по хируршка интервенција и да го утврдат влијанието на имунолошките промени во развојот на хроничните пародонтити. За остварување на зацртаните цели авторите испитувале група од 50 пациенти, од кои 25 пациенти со дијагностициран дифузен пародонтит и 25 пациенти со дијагностициран грануломатозен пародонтит. Наодите ги споредувале со контролната група од 25 пациенти, како и меѓу себе пред операција и еден месец по операција. На крај авторите го донесуваат заклучокот дека во етиопатогенезата, текот и прогнозата на хроничните пародонтити, манифестирани како дифузна и грануломатозна форма, од особено влијание се капацитетите на адекватно имунолошко реагирање на компонентите на хуморалниот и клеточниот имунитет. Трудот има научен и апликативен карактер.

3. **Spirov Vancho**, Dimitrovski Oliver, Dastevski Blagoja, Koneski Filip. Performing apicotomy with Er: YAG laser – Determining the optimum pulse of work (in vitro study). Research journal of Pharmaceutical, biological and Chemical sciences, Vol.8, Issue 6, (2017) pp.162-168, ISSN 0975-8585

Евалуација на трудот: Во трудот авторите на запознаваат со Er: Yagласерот и неговите карактеристики и индикации за употреба во оралната хирургија. Апикотомијата е една од најчестите интервенции во оралната хирургија која се изведува со насадни инструменти и челични борери. Авторот прави анализа на употребата на ласерот за изведување на оваа интервенција и ги испитува оптималните карактеристики со кои се постигнува најбрз и најсигурен третман. Идеални параметри на пулсот на ласерот е 200 mJ/20Hz, следен со 200mJ/30Hz којшто има еквивалентен ефект на ресекција на коренот на забот, но истовремено и три пати поголем ризик на предизвикување на пукнатини на ресецираната површина од механичкиот насадник и истовремено шест пати подолго време за ресецирање на коренската површина. Ресекцијата со механички насадник сè уште претставува златен стандард за изведување на апикотомија во смисла на најкратко време и најрамна површина на ресецираниот заб. Трудот има научен и апликативен карактер.

4. Ambarkova Vesna, Kochubovski Mihail, Guguvcevski Ljuben, **Spirov Vancho**. Fluoride level in drinking bottled waters in the Republic of Macedonia. MicroMed. (2017); 5(2): 31-36.

Евалуација на трудот: Огромно мнозинство луѓе во Македонија користат флаширана вода за пиење. Употреба на флаширана вода без да се знае нивото на F може да ги изложи децата на ризик од појава на забен кариес ако нивото на F е пониско од оптимално или до денгална флуороза ако нивото на F е исто така високо. Авторите ја одредуваат содржината на флуор во флаширана вода за пиење достапна во земјава. Овие податоци ќе бидат корисни како за стоматолозите кои се занимаваат со клиничка пракса, така и за оние здравствени работници кои работат во јавното здравство и ги користат информациите за спроведување на флуоридна профилакса како индивидуално, така и генерално на ниво на цела држава. Трудот има научен и апликативен карактер.

5. Ambarkova Vesna, Kochubovski Mihail, Guguvcevski Ljuben, **Spirov Vancho** Content of Fluoride in Available Bottled Water from the Republic of Macedonia. Journal of Dentistry and Oral Biology, vol.2, issue 2, article 1028, (2017)

Евалуација на трудот: Во трудот авторите ја одредуваат содржината на флуор во флашираната вода за пиење достапна во нашата земја. Триесет и пет комерцијални марки флаширана вода (12 од 23 беа домашни производители) биле набавени од поголемите маркети во Република Македонија. Одредувањето на содржината на флуор се вршела со помош на јонска селективна електрода (Thermo Orion Јон плус флуорид електрода)

и јонометар (pH/ISE метар - Термо-Орион) на Институтот за јавно здравје. Оваа студија покажала дека флашираната вода содржи различни концентрации на флуор. Родителите кои користат флаширана вода за подготовка на млеко во прав за бебиња и храна за бебиња треба да бидат свесни дека оваа флаширана вода може да содржи повисоки концентрации на флуор и постои ризик од појава на дентална флуороза. Трудот има научен и апликативен карактер.

6. Blagoja Dastevski, Aneta Mijoska, Biljana Kapusevska, Nikola Gigovski, Oliver Dimitrovski, **Vancho Spirov**, Vesna Korunovska-Stefkowska, Marijan Petkov. Retention of approximal guiding plane surfaces in removable partial skeletal prosthesis. *Macedonian Journal of Medical Science*, (2018) 20; 6(6):1120-1125, ISSN 1857- 9655

Евалуација на трудот: Студијата имала за цел да го утврди влијанието на промената на патеката на вметнување на протезата преку преобликување на анатомските и морфолошките структури на природните заби предодредени за задржување на протезата. Формирана е групата од 40 пациенти со класа II, подкласа 1 според Кенеди и се добиени приближно 120 површини на ретенциони заби. На моделите беа изработени два различни типа на протези: една група во позиција на нулта точка на моделот и друга група во нулта позиција на моделот, со промена на насоката на влез под агол од 2°. Авторите заклучиле дека промената на патот на вметнување на забната протеза со конзервативни реставрации како композитни инлеи, како и прецизното продолжување на протезата на водечките рамни површини, несомнено ќе ја зголеми силата на задржување на протезата. Трудот има научен и апликативен карактер.

7. Oliver Dimitrovski, Vancho Spirov, Blagoja Dastevski, Filip Koneski. The Level of Serum Immunoglobulin A, G and M in Oral Inflammatory Cysts before and after Surgical Therapy. *Balk J Dent Med*, 2018, 22(2); 81-86.

Евалуација на трудот: Цистите кои се појавуваат во орофацијалната регија се претставени како вообичаени патолошки промени чијшто механизам на развој сè уште не е целосно јасен. Во последниве години доминантна улога во патогенезата на цистите имаат имунопатолошките реакции. Се претпоставува дека губењето на коските кај цистите се должи на присуството на комплементарни каскади, синтеза на простагландини и бројни неутрофилни гранулоцити. Главната цел на овој труд била да се одредат нивоата на Ig G, A и M во серумот и плунката на пациенти со радикуларни, резидуални и пародонтални цисти пред и по хируршкиот третман. Оваа студија сугерира дека IgA, IgG и IgM може да играат важна улога во појавата, развојот и перзистентноста на цистичните лезии. Трудот има научен и апликативен карактер.

8. Menceva Zaklina, Dimitrovski Oliver, Popovska Mirjana, Spasovski Spiro, **Spirov Vancho**, Petrushevska Gordana. Free gingival graft versus Mucograft: Histological evaluation. *Macedonian Journal of Medical Science*, (2018) 15; 6(4); pp.675-679.

Евалуација на трудот: Оваа студија имала за цел да направи споредба помеѓу слободниот гингивален графт и автографтот. Оваа студија опфатила 24 пациенти со единечни и повеќекратни гингивални рецесии. Дванаесет пациенти беа третирани со слободен гингивален графт, а другите дванаесет со колаген матрикс (Mucograft). Шест месеци по хируршката процедура е направена микро-панч биопсија на пресадената област. Ткивото било хистолошки евалуирано, оценето во 4 категории: незрело, зрело, фрагментирано и едематозно колагенско ткиво. Еластичните влакна исто така биле испитани и оценети во три категории: со нормална структура, фрагментирани ретки и фрагментирани мултиплицирани. Пациентите третирани со слободен гингивален графт покажале поголемо присуство на фрагментирано колагенско ткиво и фрагментирани еластични влакна, додека зрело ткиво беше доминантно присутно во хируршката област каде што беше поставен колагениот матрикс (Mucograft). Трудот има научен и апликативен карактер.

9. Veljanovski Darko, Tasevski Dimitar, Tasevski Tome, Gogushovska Ana, **Spirov Vancho**, Baftijari Denis. The influence of bone grafting in immediately placed lower molar implants on crestal bone level alterations- a comparative clinical study. *Clinical Oral Implants Research / Vol.30, Issue S19*, (2019) https://doi.org/10.1111/clr.247_13509

Евалуација на трудот: Целта на трудот е да се направи радиографско иследување на вертикалната коскена ресорпција на имедијатно поставените импланти во долната вилица со и без употреба на депротезиран бовин коскен супституент (DBBM) како материјал којшто го пополнува празниот простор помеѓу имплантот од една и коската од друга страна. Проценката беше направена за време на постава на финалната протетска изработка, и тоа единечна коронка за штрафење и една година после функционалното оптоварување, и истите беа споредувани со првичните постоперативни слики. Авторите заклучуваат дека употребата на DBBM како графт материјал прави компензација на вертикалната коскена ресорпција. Трудот има научно и апликативно значење.

10.. Blagoja Daševski, Biljana Kapuševska, Aneta Mijovska, Marjan Petkov, Oliver Dimitrovski, **Vančo Spirov**, Monika Daševska. Mini implantanti i njihova uloga u retenciji i stabilizaciji donje totalne proteze - prikaz slučaja. Praxis Medica, vol 48, 2019 (supl 3), 3.

Евалуација на трудот: Авторите во овој труд даваат детален осврт на употребата на денталните миниимпланти во протетската рехабилитација на долната вилица во оние случаи каде што има голема ресорпција на алвеоларниот гребен. Со помош на овие миниимпланти, кај пациентите кои тешко ја прифаќаат и не можат да ја носат и користат класичната долна тотална протеза, се добива протетска реставрација која задоволува во функционална смисла и овозможува оптимална мастикација при нејзината употреба. Ниската цена на чинење, минимално инвазивната техника на работа, како и краткото време на постоперативна рехабилитација кај овие пациенти со максимално редуциран алвеоларен гребен исклучително неповолен за протезирање претставува метода на тераписки избор. Трудот има научно и апликативно значење.

11. Dastevski Blagoja, **Spirov Vancho**, Dimitrovski Oliver (2019), Dental scanners in prosthodontics, Knowledge International Journal, vol.31.No.4, Budva, (2019) pp.845-852, ISSN 1857-923X

Евалуација на трудот: Во овој труд авторите даваат детален осврт на развојот на дигиталната стоматологија и развојот на денталните скенери. Терминот скенер во стоматологијата се нарекува 3-D скенер и се однесува на инструмент кој собира податоци за тродимензионалниот просторен распоред и обликот на забот и забните структури во устата или моделот и ги трансформира во збир на дигитални податоци. Со помош на скенерот се снимаат или се рефлектираат анатомско-морфолошките структури на усната шуплина и се добиваат податоците во дигитална форма. Првата фаза во триделниот CAD/CAM процес на изработка на протетски уред-скенирање на анатомски-морфолошките структури во овој процес ја претставуваат главната основа на идната дентална реставрација. Во трудот се претставени основните податоци кои моментално се достапни со напомена дека оваа технологија има брз развој што ќе придонесе за уште подобри резултати во изработката на протетските помагала. Трудот има научно и апликативно значење.

12.. Efka Zabokova- Bilbilova, Ana Ivkovska, Milan Igetic, Aneta Mijoska, Natasha Stavreva, **Vancho Spirov**, Biljana Evrosimivska, Kiril Pecakov. In vitro procena Kazein Fosfopeptida-Amorfnog Kalcijum Fosfata (CPP-ACP) u prevenciji bele mrlje, Acta Stomatologica Naissi, (2019) Vol.35, no.79, pp.1909-1918.

Евалуација на трудот: Целта на оваа студија била да се утврди концентрацијата на Ca и Mg во вештачката плунка по превентивен третман. Испитувањето (ин витро) било извршено на 90 здрави заби екстрахирани од ортодонтски причини. Брекетите на забите биле залепени со GC Fuji Ortho™ LC (GC America Chicago, III) и складирани во вештачка плунка. Еднаш на ден забите биле премачкувани со дентален крем - CG Toous Mousse. Превентивниот третман бил спроведен во одредени интервали од 1, 3 и 6 месеци. Резултатите од оваа (ин витро) студија покажале дека концентрациите на Ca и Mg во вештачката плунка значително се зголемиле дури и по првиот месец на примена на кремот кој ослободува Ca и други минерали, со максимална вредност по три месеци на апликација. Овие вредности биле значително пониски по шест месеци, веројатно како резултат на неговата апсорпција во емајл. Резултатите од оваа ин витро студија јасно укажуваат дека превентивните материјали што се користат при фиксен ортодонтски третман ја инхибираат деминерализацијата на емајлот околу брекетите и ортодонтските прстени. Трудот има научно и апликативно значење.

13. Ванчо Спиров, Оливер Димитровски, Благоја Даштевски, Златко Јаковски. Влијанието на надворешната средина врз деградацијата на ДНК-молекулата од забното ткиво. *JAAD*, vol 1, (2020), 58-63.

Евалуација на трудот: Авторите во овој труд даваат детално објаснување за изолацијата на ДНК молекулата од забното ткиво и ги објаснува надворешните фактори кои имаат влијание врз деградационите процеси на истиот. По смртта доаѓа до комплетно распаѓање на човечкото тело. Коските и забите претставуваат ткива кои се најотпорни на деградационите процеси и кај нив е можно да се изолира ДНК молекулата и по неколку стотици година. Структурата на забот, која е единствена и уникатна, доведува до зачувување на ДНК молекулата. Неговата градба го прави најцврст орган во човечкото тело, т.е. емајлот на забот го прекрива делот што се наоѓа во устата, делува како штит врз останатите денгални структури во внатрешноста на забот. Тој го заштитува генетскиот материјал од сите надворешни влијанија и различни температурни промени. Деградацијата на ДНК молекулата е различна во зависност од средината и условите под кои се случува. Најголем степен на деградација има кај забите кои беа закопани во земја, следено со скоро идентично темпо на забите кои беа во вода. Забите кои се наоѓаа во внатрешна средина покажуваа најбавно темпо на намалување на концентрација на ДНК молекулата. Деградационите процеси се најинтензивни во првиот месец како резултат на клеточната смрт, по што следува период на стабилизација. Трудот има научно и апликативно значење.

Учество на конгреси, конференции и симпозиуми, летни школи и работилници

14. **Spirov Vancho.** V3- A new design of dental implants for predictable osteointegration. First International Symposium of the Albanian Implantology Association of Macedonia in collaboration with British Academy of Implant and Restorative Dentistry (BAIRD), 13-14.05.2017, Skopje. Усна презентација

Евалуација на трудот: Дизајнот е имплантот е еден од битните фактори кои во голема мера имаат влијание на осеоинтегративните процеси. Новиот дизајн на V3 имплантот на MIS е уникатен и дава многу добра интеграција со минимална ресорпција на алвеоларната коска во вратот на имплантот. Секако, почитување на протоколот на работа, атрауматската постава и постојаната иригација со физиолошки раствор превенираат загревање и некроза на коската, појава на ресорпција на алвеоларната коска и гарантираат успешна осеоинтеграција. Трудот има научно и апликативно значење.

15. **Spirov Vancho.** Forenzicka stomatologija. Makedonsko stomatolosko drustvo, Zdruzenie na specijalisti po bolesti na zabite I endodontot, Aleksandar Palas, 20.05.2017, Skopje. Усна презентација

Евалуација на трудот: Во овој труд авторот не запознава со основите на денгалното профилирање, постапка која е неопходна во процесите на хумана идентификација. Специфичната структура на забот и неговата уникатна градба го прави забот единствен орган кој по долг временски период може да биде употребен во постапката на идентификација. Авторот го објаснува влијанието на надворешните фактори врз степенот на деградација на ДНК молекулата, дава препорака од кое забно ткиво и од која група на заби може да се добие најголема количина на материјал за идентификација. Трудот има научно и апликативно значење.

16. Arben Murtezani, Shefqet Mrasori, Fisnik Mekaj, Zana Agani, **Vancho Spirov**, Oliver Dimitrovski, Visar Bunjaku. Modified Pederson Scale Reliability in Extraction of Mandibular Third Molars. FDI World Dental Congress, Madrid, 29 August, 2017. Усна презентација

Евалуација на трудот: Хируршката екстракција на импактираните трети молари на мандибулата е вообичаена интервенција во областа на оралната и максилнофацијалната хирургија. Затоа, воспоставувањето на објективни критериуми кои можат да ја проценат клиничката тешкотија на таквата процедура предоперативно е многу важно. Ова ќе им овозможи на оралните хирурзи да преземат правилен третман со минимални компликации. Пребарувањето во литературата покажа дека само неколку студии се обиделе да ги оценат елементите, што може да го комплицираат хируршкото отстранување на импактирани трети молари во мандибулата. Меѓу овие студии е и Педерсон индексот на тежина на екстракција на мандибуларните молари, кој главно се заснова на анатомски и радиографски

карактеристики, вклучително и ангуларноста, длабочина на забот и односот со рамусот на мандибулата. Авторите заклучуваат дека оваа скала на класификација на тежината на оперативната интервенција на екстракција на долните молари во мандибулата е несигурен и дека оваа класификација не дава вистинска слика на тежината на оперативниот зафат. Трудот има научно и апликативно значење.

17. Darko Veljanovski, Tome Tasevski, Dimitar Tasevski, **Vancho Spirov**, Bojana Stefanovikj, Denis Baftijari. Clinical outcomes of guided tissue regeneration procedures utilized with two different surgical approaches. EuroPerio, June 20-23, 2018, Amsterdam. Постер презентација

Евалуација на трудот: Регенеративните терапии со водена ткивна регенерација (GTR) се изведуваат за да се обнови претходно изгубената потпорна структура на забите, со што се одржува естетската и цвакалната функција на расположливото забало. Авторите прават компаративна анализа на две оперативни техники и тоа слободниот гингивален графт (FGG) и субепителијалното сврзно ткивен графт (SCTG). Секоја од овие оперативни техники има строго индивидуални индикации и секоја од нив дава задоволителни резултати во сите оние случаи каде што постои правилна селекција на пациенти и правилно поставена индикација за работа. Трудот има научно и апликативно значење.

18. Veljanovski Darko, Tasevski Dimitar, Tasevski Tome, Gogushovska Ana, **Spirov Vancho**, Baftijari Denis. The influence of bone grafting in immediately placed lower molar implants on crestal bone level alterations- a comparative clinical study. EAO, Lisbon, 26-28 september, 2019. Постер презентација

Евалуација на трудот: Целта на трудот е да се направи радиографско иследување на вертикалната коскена ресорпција на имедијатно поставените импланти во долната вилица со и без употреба на депротезиран бовин коскен супституент (DBBM) како материјал којшто го пополнува празниот простор помеѓу имплантот од една и коската од друга страна. Проценката беше направена за време на постава на финалната протетска изработка, и тоа единечна коронка за штрафење и една година после функционалното оптоварување и истите беа споредувани со првичните постоперативни слики. Авторот заклучува дека употребата на DBBM како графт материјал прави компензација на вертикалната коскена ресорпција. Трудот има научно и апликативно значење.

Научноистражувачки проекти

Во изборниот период д-р Ванчо Спиров ги има реализирано следниве стручни и организациско-развојни активности:

- Има учествувано во проекти под покровителство на Министерството за здравство, со цел промовирање на ЈЗУ Универзитетски стоматолошки клинички центар „Свети Пантелејмон“ и подигање на свеста кај популацијата во Р.Македонија за зачувување на оралното здравје како предуслов за правилен психофизички развој на населението.

Награди-признанија за научни постигнувања

- Благодарница од Стоматолошки факултет во Скопје по повод јубилејот 60 години постоење за поддршка во изведувањето на наставно-образовниот процес, Скопје, 2019 г.
- Пофалница од Македонското стоматолошко друштво по повод 10 години од осамостојувањето, за придонес и стручно залагање во работата и развојот на Македонското стоматолошко друштво.
- Добиена Државна награда „Гоце Делчев“ од страна на Министерството за образование со реден број 16-5064/1 од областа на медицината за објавена монографија со наслов „Форензичка ДНК анализа на забите“, 11.4.2017 г.

Студиски престој во странство

- Факултет за стоматологија во Истанбул, Турција, Оддел за орална имплантологија кај проф. Sunevt Z. Karabuda, 2014 г.
- Факултет за денална медицина, Hebrew University, Hadassah Medical centre, усовршување за Guided implant therapy, 2017.

Стручно-апликативна и организациско-развојна дејност

Членство во организации, работни тела и комисии:

- Член на Организацискиот одбор на Здружението на специјалисти по орална хирургија, 2021 г.
- Член на Европската асоцијација за осеоинтеграција.
- Член на Стоматолошката комора.
- Член на Македонското стоматолошко друштво.

Настава во школи, курсеви и работилници (учесник):

- Работен курс за работа со коскен алографт, Унгарија, 2017 г.
- Работен курс за водена имплантологија (MIS guided implantology), Израел, 2017 г.

Сертификати од присуство на конгреси, симпозиуми и семинари во земјава:

- Сертификат за активно учество на симпозиумот „Стратегија за очекувана имплантна терапија” во организација на Здружението на имплантолози Албанци на Македонија, Скопје, 2017 г.
- Сертификат за активно учество на симпозиумот „Клинички решенија во конзервативната стоматологија” во организација на Здружение на специјалисти по болести на забите и ендодонтот, Скопје, 2017 г.
- Сертификат за учество на 9. Симпозиум со меѓународно учество „Современи насоки за водена ткивна регенерација, можности и ограничувања“ во организација на ЗСОХМ, Скопје, 2018 г.
- Сертификат за активни учество во работилница „MIS Mgiude Workshop“, во организација на Академија за естетска стоматологија „Ендомак“, AADE, Скопје, 2018 г.
- Сертификат за учество на Impla System Course од страна на SCHUTZ Dental group, Скопје, 2019 г.
- Сертификат за учество на Меѓународна стручна конференција „Единечни импланти во фронтална максила-функционален и естетски проблем“ во организација на ЗСОХМ, Скопје, 2019 г.
- Сертификат за активно учество во работилница „Impla Multi unit system course for dentist & Dental technicians“, во организација на „Велидент траде“, 2019 г.
- Сертификат за учество на онлајн симпозиум „Стоматолошки третман кај пациенти со ризик и општи заболувања“, во организација на ДДДММ, 2020 г.
- Сертификат за учество на онлајн симпозиум „Лица со посебни потреби- предизвици и протоколи“ во организација на СКМ, 2020 г.
- Сертификат за активно учество на Втор интернационален конгрес за Орална хирургија и имплантологија, онлајн *zoom* конгрес, во организација на ЗСОХМ, 2020 г.
- Сертификат за учество на онлајн симпозиум „Планирање на имплантолошката процедура за оптимална естетика и функција на импланто-протетските конструкции“, во организација на СКМ, 2021 г.
- Сертификат за учество на симпозиум „Современ концепт за третман на периимплантитис“, хибрид симпозиум, во организација на ЗСОХМ, 2021 г.

Сертификати од присуство на конгреси, симпозиуми и семинари во странство:

- Сертификат за учество на 1st International Bone Albumin master course, во организација на Gaspar Medical Center and Orthosera dental, Budapest, Hungary, 2017.
- Сертификат за учество во едукативен семинар „Modern Aspects of Implant Dentistry: Computer Guided Surgery“, во организација на MIS, Tel Aviv, Israel, 2017.
- Сертификат за учество во конгрес „Contemporary Trends in implantology” во организација на Aim Academy, Antalya, Turkey, 2018.
- Сертификат за учество на конгрес „MIS Global Conference 360° Implanology”, во организација на MIS, Nassau, Bahamas, 2018.
- Сертификат за учество на конгрес „26th Annual Scientific Meeting EAO- European Association for Osseointegration”, Madrid, Spain, 2017.

- Сертификат за учество на конгрес „27th Annual Scientific Meeting EAO- European Association for Osseointegration”, Vienna, Austria, 2018.
- Сертификат за учество на конгрес „A Multidisciplinary Treatment in Modern Implantology”, „Soft Tissue Management”, „Biological Approach to Flap Design”, во организација на ImplantSwiss, Sofia, Bulgaria, 2017.
- Сертификат за учество на симпозиум „Savremeni izazovi u oralnoj implantologiji” во организација на Српското лекарско друштво, Белград, 2019.
- Сертификат за учество на 2. Интернационален симпозиум „Future Trends in Oral Implantology”, во организација на Aim Academy, Kyiv, Ukraine, 2019.
- Сертификат за учество на конгрес „28th Annual Scientific Meeting EAO- European Association for Osseointegration”, Lisbon, Portugal, 2019.
- Сертификат за учество на онлајн симпозиум “Why are so many bone graft materials? A critical review and a (much needed) guide for clinicians”, во организација на GDIA (Global Dental Implant Academy), 2020.
- Сертификат за учество на онлајн симпозиум „Surgical Techniques to Improve Soft Tissue Esthetics around Teeth”, во организација на Osteology Foundation, 2020.
- Сертификат за учество на онлајн симпозиум „Soft Tissue Augmentation: Flap Designs” во организација на Geistlich Biomaterials, 2020.
- Сертификат за учество на онлајн симпозиум „The Sinus Lift Challenge: Lateral Window or Crestal approach?”, во организација на GDIA (Global Dental Implant Academy), 2020.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Согласно со Законот за високо образование и Правилникот за единствени критериуми за избор во наставни, насловни, наставно- научни, наставно-стручни и соработнички звања на Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип и според приложената документација, кандидатот д-р Ванчо Спиоров, доктор по стоматолошки науки, ги исполнува формално-правните и суштинските критериуми за избор во наставно-научното звање наслобен доцент во областа денто-фацијална трауматологија.

Кандидатот поседува квалитети и способности за успешна реализација на образовната и научноистражувачката работа што евидентно се забележува голема, позитивна, активност во делот на научноистражувачката (НИ) и стручно-уметничката (СУ) сфера.

Со исклучителна чест и задоволство, Рецензентската комисија му предлага на Наставно-научниот совет на Факултетот за медицински науки при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип, кандидатот д-р Ванчо Спиоров да биде избран во наставно-научното звање наслобен доцент за наставно-научната област денто-фацијална трауматологија на Факултетот за медицински науки при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

Д-р Драган Красиќ, редовен професор, претседател, с.р.

Д-р Кирил Папакоча, вонреден професор, член, с.р.

Д-р Софија Царчева- Шаља, вонреден професор, член, с.р.

ТАБЕЛА НА АКТИВНОСТИ КОИ СЕ БОДУВААТ ПРИ ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ

Р.бр.	НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	Поени				
		Во земјава		Во странство		Вкупно
		број	поени	број	поени	
ВКУПНО						
Р.бр.	НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ И СТРУЧНО-УМЕТНИЧКИ АКТИВНОСТИ	Поени				
		Во земјава		Во странство		Вкупно
		број	поени	број	поени	
4.	Научен труд објавен во меѓународно научно списание прв автор ред. бр. 1, 3, втор автор ред бр. 2, 7, 11, останати автори ред. бр. 4,5, 6*, 8*, 9*, 10*, 12*, Повеќе од пет автори					52,5
9.	Учество на научен собир со реферат во земјава (усна реф.14,15) во странство (постер реф.17,18) (усна реф.16)	2	1,5	2 1	1,5 2	8
10	Одбранета докторска теза	1	8			8
11.	Одбранета специјализација	1	6			6
12	Одбранета магистерска работа	1	4			4
20	Член на организационен или научен одбор на научен собир, фестивал Член на организациониот одбор на Здружението на специјалисти по орална хирургија, 2021	1	1			1
ВКУПНО						79.5
Р.бр.	СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ И ОРГАНИЗАЦИОНО- РАЗВОЈНА ДЕЈНОСТ	Поени				
		Во земјава		Во странство		Вкупно
		број	поени	број	поени	
5.	Труд во стручно (научно-популарно) списание (реф. 13)	1	2			2

19.	<p>Стручни награди и признанија</p> <ul style="list-style-type: none"> - 60 години постоење за поддршка во изведувањето на наставно-образовниот процес, Скопје, 2019 - Пофалница од Македонското стоматолошко друштво по повод 10 години од осамостојувањето, за придонес и стручно залагање во работата и развојот на Македонското стоматолошко друштво - Добиена Државна награда „Гоце Делчев“ од страна на Министерството за образование со реден број 16-5064/1 од областа на медицината за објавена монографија со наслов „Форензичка ДНК анализа на забите“, 11.4.2017 г. 	3	4			12
	ВКУПНО					14
	ВКУПНО БОДОВИ ОД СИТЕ ОБЛАСТИ	(НО) +(НИ)+(САОР)				93,5